

Asia: VN/24846/2023

Valtion tutkimus- ja kehittämisrahoituksen käytön monivuotinen suunnitelma

Yleiset kysymykset

Onko suunnitelmassa ja sen linjauksissa tunnistettu olennaiset asiat?

Suunnitelmassa on pääsääntöisesti tunnistettu olennaiset asiat ja se osoittaa vahvaa sitoutumista T&K-toiminnan kehittämiseen Suomessa. Erityisesti suunnitelman taustana oleva tilannekuva on hyvä. Lisäksi suunnitelmassa nostetaan kiitettävästi esille yhteistyön ja osaajien merkitystä sekä perustutkimuksen roolia innovaatioiden alkupäässä. Nämä ovat onnistumisen peruskiviä. Suunnitelman onnistuminen pidemmällä aikavälillä vaatii myös ennakoivaa otetta seurannan ja päätöksenteon osalta, jotta riittävä resursointi ja kohdennus varmistetaan myös yli suunnitelmakauden. Suunnitelman olisi luotava kirkas visio Suomen TK-rahoitukselle ja kansainväliselle positioitumiselle, mutta on myös tärkeää, että kaikki sidosryhmät tekevät tiivistä yhteistyötä ja että suunnitelmaa kehitetään ja päivitetään joustavasti tarpeen vaatiessa.

Osaajien tason ja määrän riittävyys edellyttää Suomen TKI-työmarkkinan houkuttelevuuden ja kilpailukyvyyn lisäämistä kaikin keinoin kansainvälisten huippuosaajien parissa sekä sen varmistamista, että koulutukselliset panostukset hyödyttävät Suomea. Tämä tarkoittaa osaajien integroimista paitsi tutkimustoimintaan, myös yrityksiin ja suomalaiseen yhteiskuntaan.

Miten suunnitelma vaikuttaa sektorinne ja/tai organisaationne toimintaan?

Suunnitelman toteutuminen vaikuttaa Vaikuttavuussäätiön rahoitustoiminnan kohdentumiseen. Säätiön tavoitteena on yhteistyön edistäminen huippututkimuksen ja elinkeinoelämän välillä ja siten osaamisen ja kilpailukyvyyn pitkän aikavälin perustan vahvistaminen. Säätiö pyrkii strategiansa mukaisesti tunnistamaan yhteistyön esteitä ja rahoitusjärjestelmän aukkoja ja pilotoimaan uusia, yhteistyötä edistäviä ja tutkimuksen vaikuttavuutta lisääviä rahoitusmalleja.

Suunnitelmaa täydentäisi näkyväksi tehty kokonaisvaltainen vaikuttavuuspolku, joka kuvaa perustutkimuksesta kumpuavien ideoiden skaalausta innovaatioiksi sekä auttaisi kohdentamaan rahoitusta eri toimijoille ja tekisi pelikenttää näkyväksi.

Huomiot suunnitelman linjauksiin

Yhteistyö on Suomen T&K-toiminnan vahvuus

Yhteistyö on saanut kiitettävän näkyvyyden suunnitelmassa. Tätä täydentäisi konkretia yhteistyön edistämisen keinoista. Mahdollisuuksia ovat mm. yhteistutkimushankkeet, opinnäytesyhteistyö ja erilaiset kumppanuusmallit ja ekosysteemit. Kaiken pohjalla on rahoituksen riittävyys ja toimivat mallit, jotka puolestaan tarvitsevat tuekseen hyvät verkostot tutkimus- ja yritysmaailman välille sekä akateemisen maailman ulkopuolelle sijoittuvien urapolkujen houkuttelevuuden näkyväksi tekemistä. Ulkomailta tulleiden osaajien kohdalla tämä edellyttää aivan erityistä tukea integraatioon ja verkostojen luomiseen. Nykytilassa yhteistyö keskittyy tietyille tutkimus- ja toimialoille liiaksi sekä rakentuu paljolti olemassa olevien verkostojen varaan. Tarvitaan keinoja synnyttää uusia verkostoja ja yhteistyön aihioita.

Yritysten kunnianhimoisen T&K-toiminnan lisääntyminen vauhdittaa talouskasvua

- **Yritysten T&K-investoinnit kasvuun**
- **Uusia yrityksiä T&K-toimintaan**

PK-sektorilla T&K-toiminta nojaa vahvemmin korkeakoulumaailman kanssa tehtävään yhteistyöhön. Vaikuttavuussäätien selvityksen (2022) mukaan yksi keskeinen este on tutkimuksen hyödyntämisen kyvykyys yrityksissä. Tätä tulisi tukea, jotta myös pienempiä yrityksiä voidaan houkuttaa tuottavan T&K-toiminnan piiriin.

T&K-osaaminen lisääntyy ja T&K-osaajien määrä kasvaa julkisella ja yksityisellä sektorilla tuottavuuskasvun tueksi

- **Uutta tietoa tuottava T&K-toiminta**
- **Tutkijanurat vahvistuvat julkisella ja yksityisellä sektorilla**

Tutkijankoulutuksen omaavien osaajien levittäytyminen laajemmin tutkimusmaailman ulkopuolisille työmarkkinoille on tärkeää tavoitteiden saavuttamiseksi. Tieto siirtyy tehokkaimmin ihmisten mukana, eikä sitä osata hyödyntää ilman riittävää osaamista. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että merkittävä osa koulutettavista tohtoreista tulisi valmistaa toimimaan yksityisellä ja julkisella sektorilla akateemisen maailman ulkopuolella. Tätä voidaan edistää altistamalla tutkijat aina tohtorinkoulutusvaiheesta post doc -vaiheeseen erilaisiin yhteistyöhankkeisiin sekä tukemalla heidän T&K-osaamista jo varhaisessa vaiheessa.

Korkeatasoiset tutkimus- ja teknologiainfrastruktuurit lisäävät Suomen houkuttelevuutta

- **Strategisia vahvuusaloja tukevat infrastruktuurit**

- **Suurteholaskennan kapasiteetin päivittäminen**

On hyvä tavoite, että valtion rahoittamista infrastruktuureista otetaan hyöty irti ja varmistetaan niiden käyttömahdollisuudet laajasti. Tämä koskee paitsi yrityksiä, myös sitä, että infrastruktuurit palvelevat useita eri tieteenaloja.

Kansainvälinen yhteistyö ja kansainvälisen T&K-rahoituksen hyödyntäminen lisääntyvät

- **EU:n T&K-yhteistyö**
- **Muu kansainvälinen T&K-yhteistyö**

KV-rahoitusmahdollisuudet ovat varmasti alihyödynnettyjä. Tutkimusorganisaatioissa ja yrityksissä tarvitaan kansainvälisen rahoituksen hakemiseen erikoistunutta tukea ja resursseja.

T&K-toiminnan strategiset valinnat rakentavat Suomen tulevaisuuden menestystä

Strategisten (kilpailukyky, kestävyys ja turvallisuus edellä) tehtyjen valintojen lisäksi on syytä huomioida osaamisen huoltovarmuuden kannalta kriittisten osaamisvajealueiden tunnistaminen. Osaamisvajealueiden tunnistamiseen ja kohdennettuun tukemiseen tarvitaan uusia mekanismeja.

Tutkimusyhteistyö aloilla joissa syntyy aineettomia innovaatiota ja joissa toimii ei-STEM-alojen tutkijoita tarvitsee lisää rahoitusmekanismeja ja tukea. Uusien innovaatioiden synty ei ole vain teknologinen haaste, vaan usein monitieteistä osaamista edellyttävä kokonaisuus, johon liittyy myös eettisen, juridisen ja käyttäytymiseen liittyvän tiedon ja osaamisen hyödyntäminen.

Huomiot muihin suunnitelman osioihin:

Mahdolliset huomiot suunnitelman seurantaan (luku 4)

On hyvä, että suunnitelman toteumista ja vaikutuksia seurataan useilla eri mittareilla. Seuranta on hyvä tehdä systemaattisesti alusta alkaen. Seurannan tulee mahdollistaa korjausliikkeiden tekeminen tarvittaessa, kuten T&K-rahoituslaissa on huomioitu. Nykyisen rahoituksen uudelleenkohdentaminen on oltava harkinnanvaraisesti mahdollista, mikäli sille löytyy painavat perusteet. Tuottavuuden parantuminen ja talouskasvu sekä ympäristön tilan seuraaminen ovat viimekätisiä mittareita, mutta vaikutusten näkyminen sillä tasolla vaatii pitkäjänteistä työtä.

Mahdolliset huomiot TKI-toimintaympäristön kehittämiseen (luku 5)

Aineettomien oikeuksien strategia on tärkeä työväline, tarvitaan selkeitä ja kaikkia osapuolia kannustavia malleja tukemaan yritysten ja tutkimusorganisaation välistä yhteistyötä sen eri muodoissa.

Suunnitelma lisää painetta tuleville budjettipäätöksille. Vuoden 2028/30 jälkeinen aika edellyttää tulevina vuosina päätöksentekoa, jotta näkymä säilyy vakaana rahoituksen tasosta.

Poutanen Petro
Vaikuttavuussäätiö